

Підготовчий

етап

проекту

(«Розвідка»)

Якісна та продуктивна реалізація проекту великою мірою залежить від попередньої підготовки.

Зміст попередньої роботи

Перш за все, це знайомство з нормативно-правовою базою документів, які також є основоположною базою для реалізації самого проекту:

- 1 листопада 2005 року Генеральна Асамблея Організації

Об'єднаних Націй ухвалила резолюцію, в якій постановила, що день 27 січня - це Міжнародний день пам'яті жертв Голокосту.

- **УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ № 800/2009 «Про заходи у зв'язку з 70-ми роковинами трагедії Бабиного Яру», підписаний Президентом України Віктором Ющенком від 5 жовтня 2009 року. (див. додат. №1)**

**УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ № 800/2009
Про заходи у зв'язку з 70-ми роковинами трагедії Бабиного Яру**

З метою належної організації та проведення у 2011 році заходів до 70-х роковин трагедії Бабиного Яру постановляю:

1. Кабінету Міністрів України:
 - 1) утворити у місячний строк Організаційний комітет з підготовки та проведення заходів до 70-х роковин трагедії Бабиного Яру;
 - 2) розробити разом із Службою безпеки України, Київською міською державною адміністрацією, за участю Національної академії наук України, громадських організацій і затвердити план заходів до 70-х роковин трагедії Бабиного Яру, передбачивши, зокрема: проведення жалобних заходів на території Державного історико-меморіального заповідника «Бабин Яр»;

(див. додат. №1)

- **Розпорядження КМДА від 21.06.2007 № 751 "Про надання у 2007 році щоквартальної адресної матеріальної допомоги**

ВИКОНАВЧИЙ ОРГАН КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ(КИЇВСЬКА МІСЬКА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ)

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

21.06.2007 № 751

м. Київ

Про надання у 2007 році щоквартальної адресної

матеріальної допомоги Праведникам Бабиного Яру

З метою підтримки та посилення соціального захисту Праведників Бабиного Яру, які рятували осіб єврейської національності і військовополонених від загибелі у роки Великої Вітчизняної війни та зберегли пам'ять про жертви Голокосту:

(див. додат. №2)

Праведникам Бабиного Яру". (див. додат. №2)

Велику роль в реалізації проекту відіграє підготовленість, компетентність учнів та зацікавленість:

- Учасників творчої групи;
- Тих, на кого буде направлена діяльність проекту.

Перед початком проекту ми мали:

В рамках навчальної програми, затвердженої Міністерством освіти України, вчителі історії викладали тему Голокосту на уроках історії України в контексті історії світу.

- ✓ У 2007-2008 навч. роках в нашій школі було пілотування навчального посібнику в рамках програми «Назустріч пам'яті» серед учнів 10-11-х класів, що також включало перегляд фільму «Назви своє ім'я» режисера Сергія Буковського;

У травні 2009 року.

Вчитель історії та правознавства Ситник Е.В., після відвідування навчального семінару з проблем Голокосту, презентувала старшокласникам (10-11 класи) віртуальну фото-екскурсію місцями розміщення таборів-смерті Майданек та Белжець, а також розповідала про історію Львівського гетто;

- ✓ У 2009-2010 навч. роках учні 11-го юридичного класу працювали з робочими зошитами «Навчальні матеріали з протидії дискримінації, расизму і антисемітизму»;
- ✓ У 2009-2010 навч. роках учні писали роботи в рамках Малої Академії Наук на теми геноциду та Голокосту:

1. Коваленко Тетяна «Тетяна Маркус. Слово після страти»;
2. Яременко Андрій «Аушвіць – фабрика смерті»;
3. Альфаро-Отрощенко Владислава «Рафаель Лемкін – батько «Конвенції про попередження і покарання злочину геноциду»»;
4. Рибалко Георгій «29.09.1941р. Київ напередодні Йом-Кипур (один день з життя міста)»

На базі представлених вище робіт відбулося засідання гуманітарної секції товариства «ЕРУДИТ» нашої школи;

- ✓ Грудень 2009 – березень 2010 рр.

Наша школа, учні та вчителі збирали матеріали (спогади, артефакти) для оформлення однієї з експозицій до Всеукраїнської виставки

«Освіта в роки випробувань 1939-1945», організованій МОН України та Академією педагогічних наук України;

Див. дод.3

✓ До трагічної роковини (19 вересня 2010 року), коли німецькі війська 69 років тому увійшли до Києва, залишений радянськими військами.

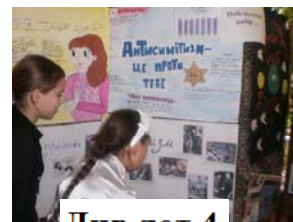
Див. дод.3

Див. дод.4

Вчителі методичної комісії нашої школи організували і провели конференцію відкритий-простір «Пам'ятаємо трагедію Бабиного Яру»(див. дод.3);

✓ 16 листопада 2010 року до дня Толерантності.

Див. дод.4

Шкільне самоврядування організувало й провело виставку: «Геноцид, расизм, антисемітизм, ксенофобія – це про тебе?»(див. дод.4).

В результаті проведених вище заходів з'явився певний резонанс навколо проблем, пов'язаних з історією Києва в умовах окупації

Проблема викликала

інтерес

не сприйняття

обговорення

заперечення

З'явилися

Байдужі

Агресивні

Зацікавлені

Активні

Отже

Проблема історії Києва часів окупації є актуальною?!

Це і є об'єкт нашого дослідження.

Предметом нашого дослідження виступає Голокост, як частина спільної історії.

I Етап.

Актуальність проекту

Важливо знати:

« 11 грудня 1946 року Генеральна Асамблея ООН затвердила резолюцію, яка засуджувала геноцид назвавши його міжнародним злочином. 9 грудня 1948 року на пленарному засіданні в Парижі Генеральна Асамблея ООН затвердила **«Конвенцію про попередження і покарання злочину геноциду»** і запропонувала її всім країнам – учасникам ООН для підписання та ратифікації або приєднання. До жовтня 1950 року 20 держав, що підписали Конвенцію її ратифікували і 12 січня 1951 року вона набрала чинності.»

З роботи
Владислави
Альфари
Отрощенко.

«Конвенція про геноцид має конкретну направленість: під цим злочином в ній розуміється ряд конкретних дій, які виконуються з наміром знищити, зовсім або частково, яку-небудь національну, етнічну, расову чи релігійну групу. Вона зобов'язує держави, які її підписали не тільки карати за геноцид, але й попереджувати його. Конвенція передбачає, що карними є не тільки геноцид, але й змова з ціллю виконання геноциду, пряма і публічна підмова до геноциду, а також замах на геноцид. Крім того, вона дає Раді Безпеки ООН основу для прийняття заходів щодо попередження й запобігання

Думки щодо актуальності...

1. Учні спеціалізованої школи №250.

Рибалко Георгій:

«Дуже часто ми говоримо про геноцид лише коли проходить багато часу після його звершення. Разом з тим очевидно, що геноцид не пішов у минуле. Нам потрібно приділяти увагу розходженням між різними етнічними, расовими і релігійними групами на тому етапі, коли вони заглиблюються, - і забезпечувати їхні врегулювання в конструктивному дусі.»

Владислава Альфаро – Отрощенко:

«Спеціалісти не раз вказували на те, що геноцид можна **попередити**. Але, більшість вважає, що попередити геноцид неможливо: не тому, що відсутня інформація про складові загрози геноциду, не тому, що ООН та іншим суб'єктам по них нічого не відомо, а тому, що міжнародна громада проявляє небажання визнати, що склалася ситуація, в якій може початися геноцид.»

Коваленко Тетяна:

« Час іде, а у професійних дослідників, краєзнавців чи то «руки не доходять», чи є важливіші та перспективніші.

Час іде і відходять у вічність. Ті що могли б щось пригадати, розповісти.

Час іде і залишається не зібрані в одне ціле уже написані спогади, мемуари. І залишається кліше радянської доби, і дискусії, суперечки без достеменного знання предмету.»

«Всі люди повинні дуже відповідально ставитись до збереження історичної пам'яті по минуле. Щоб жодна подія, жоден факт, жодна ідея не залишилась не поміченою.!!!»

Яременко Андрій:

«Ні для кого не секрет, що Бабин Яр – найтрагічніший символ Голокосту в Україні – є ще й великою братською могилою всіх дочасно замучених жертв нацизму. Це місце могло б стати місцем вселенського примирення заради пам'яті загиблих, які, напевно, найменше хотіли б бути поділені на «своїх» і «чужих», на «ваших» і «наших».»

2. Вчителі:

Підберезна Олена Леонідівна – вчитель історії спеціалізованої школи №250:

« Ми повинні продовжувати вивчення питання про те, чому світ не зміг попередити Голокост та інші звірства, вчинені пізніше. Це дозволить нам краще протистояти антисемітизму та іншим формам нетерпимості. Ми повинні виступати проти заперечення Голокосту і протистояти ненависті. Наш світ досі страждає від жорстокого насилля, повного заперечення прав людини та переслідування лиш за те, що вони є такими, які є.»

Ситник Елла Василівна – вчитель історії та правознавства, вчитель – методист спеціалізованої школи №250:

« Соборність України тісно пов'язана з розвитком і формування єдиної сучасної правової, політичної і громадянської культури, основою якої є висока національна свідомість і самосвідомість українського народу.

Величезне значення має духовна соборність України, яка, поряд з іншими загальнолюдськими цінностями, передбачає проголошення й дотримання рівності націй, їх права на вільний розвиток, осуд національного гноблення і національних утисків.»

3. Науковці.

«Вирішення відповідальних і складних завдань щодо духовного відродження та консолідації українського суспільства, розвитку цінностей і традицій багатонаціонального народу України, активного та органічного включення української культури і мистецтва в культурний простір сучасного світу вимагає активної взаємодії та об'єднання зусиль теоретиків і практиків, політиків та вчених, діячів культури й мистецтва, представників різних релігійних та громадських організацій.»

« Ми вступаємо у нове тисячоліття з вірою у розум та всебичний прогрес людства, з надією на мирне майбутнє і добробут, із прагненням піднести ідеали краси, добра та гармонії. Чи збудуться ці очікування – залежить тільки від нас, від нашої енергії, ініціативи та єдності»

Ми розуміємо, що не в нашій компетенції вирішувати всі проблеми на державному рівні, але ми прийшли до висновку, що можемо привернути увагу до таких явищ, як расизм і ксенофобія, антисемітизм, дискримінація і геноцид в тому колі суспільства в якому знаходимось ми самі – в школі, серед друзів і наших рідних. За мету було поставлено не тільки розказати про геноцид, як про частину історії, як світової, так і нашої як такої, але й спробувати поглибитись в джерело виникнення расизму і ксенофобії, антисемітизму, дискримінації і геноциду. Тобто, ми вирішили показати людям, що ці всі явища є не що іншим, як обмежуючими людську особистість переконаннями щодо інших людей, націй і народів. Ми сподіваємось, що усвідомлення хоча б малої частини суспільства, в якому ми й реалізуватимемо цей проект, того, що антисемітизм, расизм, геноцид, голокост, дискримінація і ксенофобія є не тільки ганебними і прикрими явищами, але й гальмують прогресивний розвиток суспільства, до якого прагне кожен.

Висновок

Формування проблеми для подальшого розвитку і просвітлення в громадськості.

II Етап.

Збір інформації

Визначившись з проблемою нашого проекту, ми почали його реалізацію зі збору інформації:

1. Ознайомлення зі структурою органів державної, місцевої та шкільної влади м. Києва, що впливають на формування історичної пам'яті.

2. Участь громадських організацій у справі збереження історичної пам'яті.

3. Вивчення змісту нормативно-правових актів від Законів до локальних, які регламентують процедуру збереження історичної пам'яті.

4. Виокремлення і аналіз актів внутрішньошкільного користування спеціалізованої школи №250, які найбільш дотичні до визначеної творчою групою проблеми.

План
Виховної
Роботи школи
на 2010 – 2011
учбовий рік.

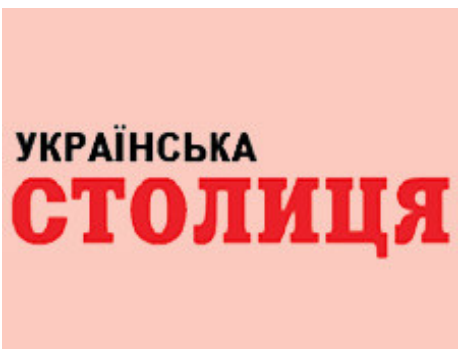
Плани
виховної
роботи класних
керівників
на 2010-2011
учбовий рік

План
Роботи шкільного
самоврядування
на 2010 – 2011
учбовий рік

5. З'ясування ролі ЗМІ у справі формування суспільної свідомості, здатної сприймати історію України, як багатогранне і неоднозначне явище.

6. Пошук публікацій в київських газетах в період 19-29 вересня 2010 року та за 27 січня 2011 року:

7. Визначення учнівського колективу, який буде задіяний в експерименті в якості респондентів.
8. Консультація з педагогічним керівником проекту.
9. Інформування шкільної громадськості щодо майбутнього проекту.
10. З'ясування кола осіб, які б допомогли в реалізації проекту

Науковці ?!

журналісти ?

шкільний психолог ?

Вчителі історії !!

учні, які працюють в цій темі ?!

Адміністрація нашої школи?

Державні органи місцевої влади та місцевого самоврядування?

11. Визначити ступінь співпраці з громадою.
12. Ознайомлення і вивчення технології створення і написання проекту:
- Проведення опитувань
 - Як брати інтерв'ю?
 - Співпраця з дітьми, підлітками і дорослими
 - Проведення презентацій
 - Поглиблення знань в основних правилах ділового етикету.
13. Ознайомлення зі змістом підручників з Історії України, які затвердженні Міністерством освіти України щодо кількості і якості знань, які пропонуються учням.

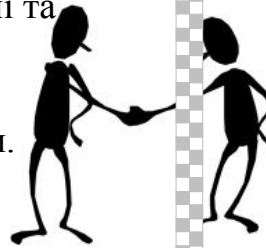
14. Відвідування Міжнародного навчально-методичного семінару "Форми історичної пам'яті про масові трагедії та геноцид і її репрезентації в сучасному українському та європейському контекстах".

15. Проведення анкетування серед пересічних учнів та вчителів і учнів, що займаються проблемою Голокосту.

Реалізація проекту на даному етапі передбачає співпрацю з :

- Адміністрацією школи щодо:
 - А) плану виховної роботи школи;
 - Б) наявності науково-дослідницьких, просвітницьких та інших робіт, виконаних учнями чи вчителями нашої школи.
- Класними керівниками нашої школи – плани виховної роботи кожного класу (за 2010-2011 навчальний рік).
- Учнями та вчителями, які ведуть активну діяльність у вивченні та просвітництві теми Голокосту та ін.
- Працівниками бібліотек, які допомагали в пошуку інформації.
- Науковцями, які вивчають проблему, підняту нашим проектом.

*Прислунаємо до
аналізу інформації.*

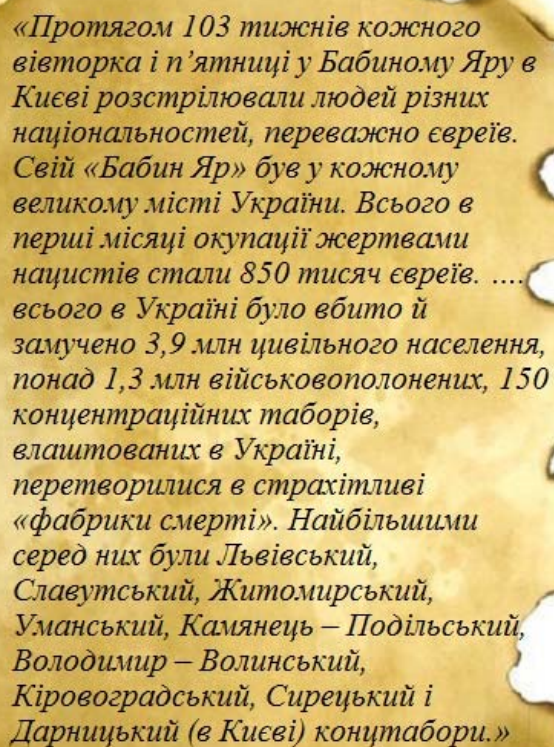
III етап проекту.

Агналіз інформації.

Щоб свідомо визначити план і методи дій для реалізації нашого проекту, ми спочатку проаналізували отримані нами на попередньому етапі результати.

III.1. Освітній аспект.

Велике значення мають уроки.

«Протягом 103 тижнів кожного вівторка і п'ятниці у Бабиному Яру в Києві розстрілювали людей різних національностей, переважно євреїв. Свій «Бабин Яр» був у кожному великому місті України. Всього в перші місяці окупації жертвами нацистів стали 850 тисяч євреїв. всього в Україні було вбито й замучено 3,9 млн цивільного населення, понад 1,3 млн військовополонених, 150 концентраційних таборів, влаштованих в Україні, перетворилися в страхітливі «фабрики смерті». Найбільшими серед них були Львівський, Славутський, Житомирський, Уманський, Камянець – Подільський, Володимир – Волинський, Кіровоградський, Сирецький і Дарницький (в Києві) концтабори.»

Відомо, що у 5-му класі проблема Голокосту згадується у курсі «Вступ до історії України» (автор Власов В.С.). Оскільки це лише вступний курс до історії України, в ньому на всю війну відводиться лише один параграф («Друга світова війна»). Але, не дивлячись на це, про Бабин Яр не лише згадали, як про «Найбільшу трагедію окупованого Києва», а ще й показали пам'ятник загиблим у Бабиному Яру в Києві.

Наступного разу учні повернуться до вивчення цього ж матеріалу вже в 11-му класі. На вивчення Другої світової війни за курсом підручника «Новітня історія України (1939-2001)» (автори

Турченко Ф.Г., Панченко П.П., Тимченко С.М) відведено 1-ну тему, 11 параграфів. Але, не дивлячись на це, про Бабин Яр та інші концентраційні табори в підручниках знову лише згадується.

На противагу програмі вивчення історії України, в підручнику зі всесвітньої історії для того ж 11-го класу (Бураков Ю.В., Кипаренко Г.М., Мовчан С.П. «Всесвітня історія: новітні часи»), в розділі «Окупаційний режим» хоч і не заглиблюючись говориться про:

- «расові теорії»,
- «ліквідацію «новим порядком» нацистів всіляких прав людини та демократичних свобод, що призвів до грубого насилля і безправ'я, геноциду щодо «неповноцінних народів» - слов'ян, євреїв, циган.»
- « «арійську націю»»,
- «голокост».

Крім того згадуються найбільші концтабори:

- Освенцім,
- Майданек,
- Тремблінка,
- Дахау,
- Бухенвальд.

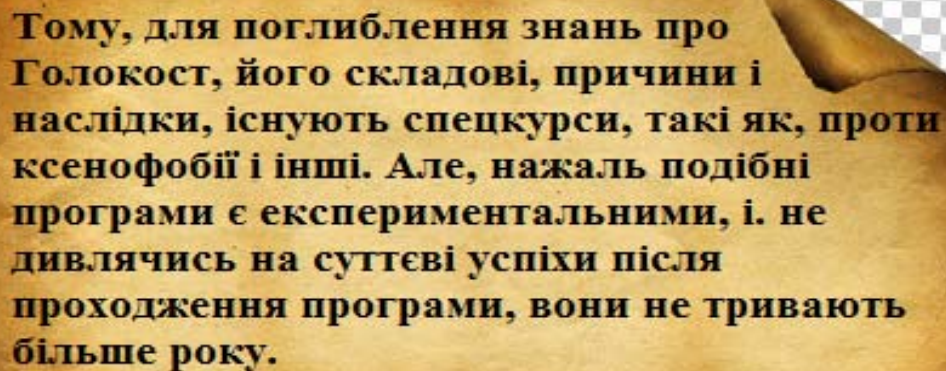
Також в підручнику наведені факти підняття питання «Нацизму і боротьби з ним» на Кримській і Постдамській конференціях.

З вищесказаного відразу формується висновок, що в учнів не буде розуміння пов'язаності історії України і світової історії, зокрема історії єврейського народу, оскільки кількість і якість пропонованого програмою матеріалу не співпадає. Тому в учнів формуються неповні і історично не достовірні знання щодо Другої світової війни, а також подій які прямо пов'язані з нею. В нашому випадку – це проблема Голокосту.

Тому, велике значення мають Вчителі.

Якщо на вивчення проблеми Голокосту програмою відведено мало часу, важливими є:

- Спецкурси;
- Факультативи.

Тому, для поглиблення знань про Голокост, його складові, причини і наслідки, існують спецкурси, такі як, проти ксенофобії і інші. Але, нажаль подібні програми є експериментальними, і, не дивлячись на суттєві успіхи після проходження програми, вони не тривають більше року.

Особливо важливе значення мають наукові роботи учня в рамках Малої Академії Наук та інших конкурсів учнівської творчості.

Аналізуючи статистику, ми побачили, що у 2009-2010 навч. роках в рамках Малої Академії Наук з історії України учнями нашої школи було написано 13 робіт, по Другій світовій війні – 8, з яких 4 роботи стосувались Голокосту. В цьому 2010-2011 навч. році жоден з учнів не писав про Голокост, хоча були ті, хто писав про історію України (9 учнів) і про Другу світову війну (2 учнів).

Відносно робіт в рамках інших конкурсів учнівської творчості, в 2010-2011 навч. роках 11 (!) учнів писали науково - дослідницькі, проектні та інші творчі роботи.

Вищенаведений статистичний факт свідчить про схильність учнів працювати в рамках різних конкурсів, на противагу Малій Академії Наук.

Відносно причин такої кількості робіт в рамках конкурсів, слід згадати про Міжнародний навчально-методичний семінар "Форми історичної пам'яті про масові трагедії та геноцид і її репрезентації в сучасному українському та європейському контекстах", який проходив 17-19 грудня 2010 року. Багато учнів, які мали можливість відвідати семінар, були дуже приємно вражені від змісту почутого і побаченого. Як результат, більшість з них почали писати власні творчі роботи. в тому числі й група нашого проекту. Зі свого боку, починаючи реалізацію проекту, ми привернули увагу до проблеми Голокосту і до дослідження даного питання долучилися нові учні.

III.2. Виховний аспект.

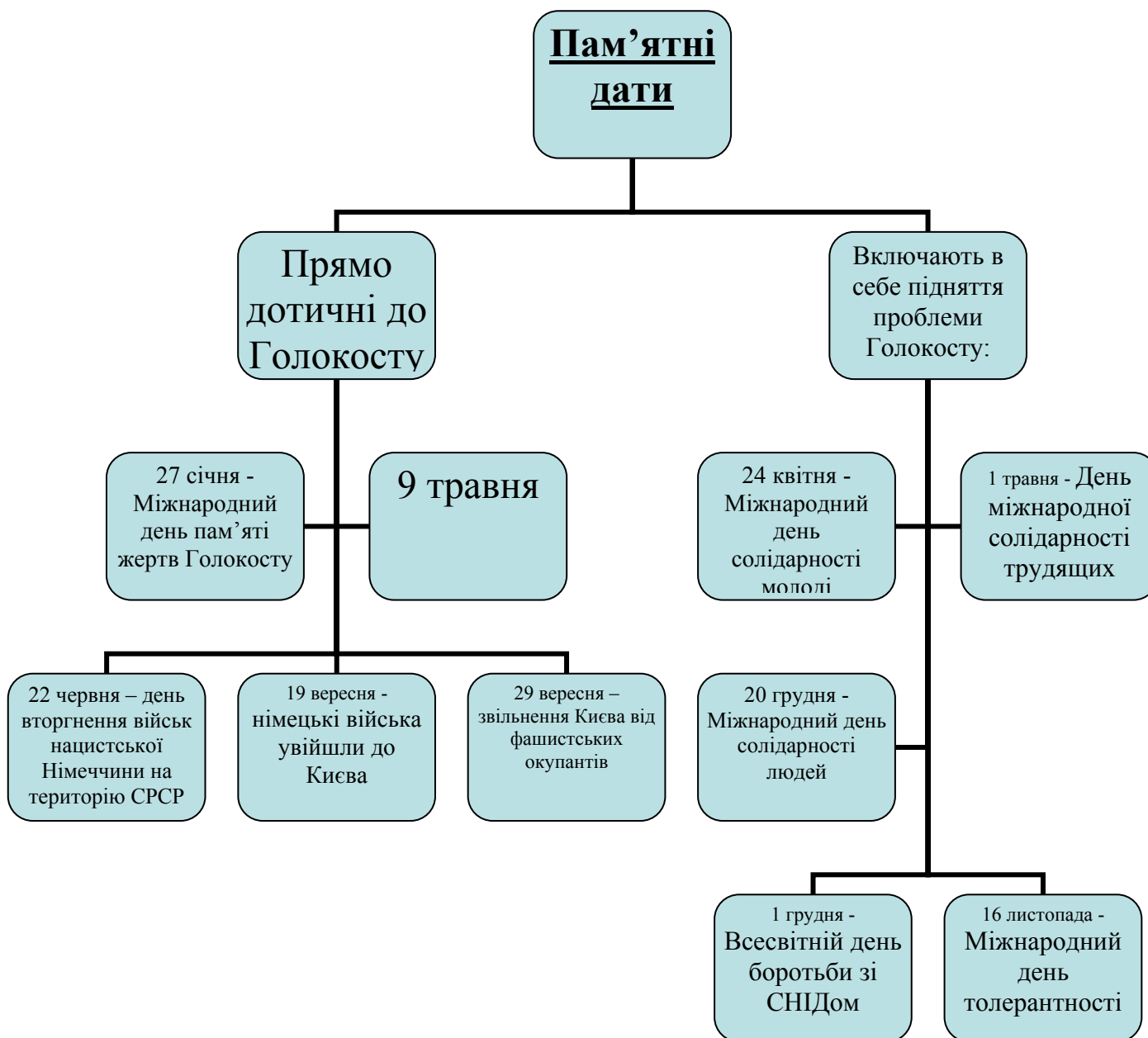
Слід пам'ятати про інший вагомий чинник, який впливає як на учнів, так і на їхній світогляд – виховання в школі.

Одним з найдокладніших джерелом, з якого можна почерпнути знання щодо методики викладання в школах є плани виховних робіт.

Плани бувають:

- Загально шкільні (адміністрація школи);
- Класних керівників – для кожного класу окремо;
- Вчителів методистів.

Відмінності між планами виховних робіт майже немає. Основними складовими плану виховних робіт - є пам'ятні дати. До них належать як прямо відносні до Голокосту, так і ті, в рамках яких може бути піднята ця проблема:

III. III. Анкетування.

Після довгих років мовчання за радянських часів, починаючи з часів перебудови і вже в самостійній українській державі тема Голокосту почала з'являтися на сторінках засобів масової інформації, по телебаченню можна побачити документальні й художні фільми з цієї тематики, в кінотеатрах демонструються найкращі фільми, що одержали міжнародні нагороди. Навіть такі консервативні засоби збереження пам'яті, як підручники, не залишилися байдужими до цього загального процесу: в підручниках історії також подана деяка інформація про Голокост. В одних підручниках вона стисла і не дуже прозора, в інших – докладніша, з більшими чи меншими акцентами щодо подій в Україні, але вона є.

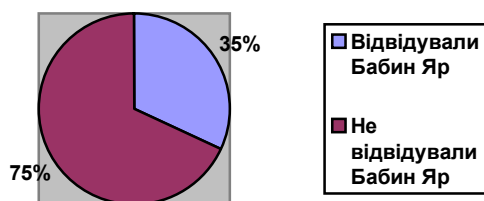
Як всі ці зміни у суспільстві і в офіційному ставленні до Голокосту вплинули на уявлення підростаючого покоління? Який образ Голокосту у них складається під впливом цієї офіційної інформації, а також всіх інших джерел (художня література, сімейні спогади, розповіді знайомих тощо)? Що вони знають про Голокост і яке їх емоційне ставлення до нього? Всі ці питання ми й поставили собі за мету з'ясувати за допомогою проведення анкетування.

Ми провели анкетування серед пересічних учнів 7,9-х класів та вчителів нашої школи, чия діяльність не пов'язана з Голокостом.

1. Аналіз анкетування проведеного серед учнів 7-9-х класів.

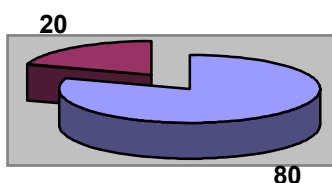
Анкетування (див. дод.5) проводилось на початку реалізації проекту з 17-21 січня 2011 року, з метою побачити лише загальну картину сучасного стану обізнаності проблемою школярами. Опитування проводилось анонімно серед учнів 7-Б, 7-Г, 9-А, 9-В та 9-Г класів. Всього в опитуванні прийняло участь 111 чоловік. (див.дод. №6)

Звіт аналізу опитування

З тих, хто його відвідав 54% не знають де він знаходиться, в силу свого віку, наочно знають і змогли описати 15%, 26% знають, що «в Києві», а один учень відповів, що «в Україні». І лише 2 учні, тобто 5% опитуваних, які відвідали Бабин Яр, змогли вказати точне місце розташування Бабиного Яру.

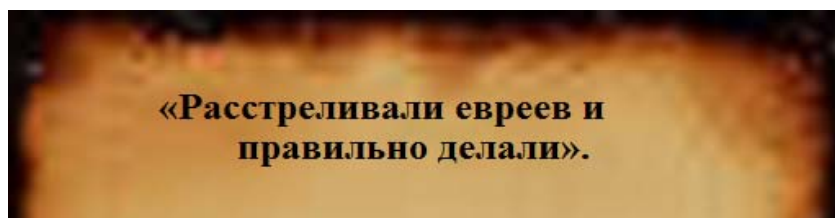
«Чи відомо Вам які події і коли відбувалися в Бабиному Яру?»

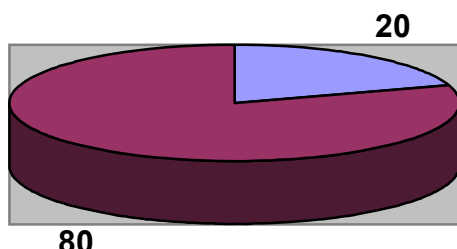
- Знають про події, які відбувались в Бабиному Яру
- Не знають, що відбувалось в Бабиному Яру

Щодо знань про події, які відбувалися в Бабиному Яру, то 80% опитуваних мають **приблизні** знання. Хочеться наголосити, що ці «знання» не просто приблизні, вони сплутані й лише на 1/6 відповідають дійсності. Так, серед тих, хто має уявлення про події, які відбувалися в Бабиному Яру, тільки 40% змогли вказати приблизну дату, інші ж вважають, що там «розстрілювали людей». А яких людей, за що, з якої причини – не відповів ніхто. Крім того, 30% всіх опитуваних вважають, що це трагедія єврейського народу, що свідчить про не усвідомлення учнями того, що це не лише історія єврейського народу, це також і наша історія. Як наслідок (хоч і не тільки з цього), один з учнів, відповідаю на питання

відповів:

Чи розуміють діти, що саме відбувалось в Бабиному Яру?

- Розуміють
- Не розуміють

Треба також відмітити, що у 14% опитуваних розуміння історичної сторони проблеми дуже хибне. Наприклад, 2 учнів пов'язують події в Бабиному Яру

зі сталінськими репресіями 1937року, ще 2-є вважають Бабин Яр місцем бойових дій під час ВВВ. Особливе місце в аналізі посідає відповідь, що

7% опитуваних відносять події в Бабиному Яру до Голодомору 1932-1933-х років. Але й про Голодомор, як окрему подію в історії, учні мають лише поверхові знання. Не дивлячись на те, що 80% опитуваних відповіли стверджувально на запитання

лише 23% мають хоч трохи уявлення про події і їх значення, та стан проблеми в сьогодення. Але, нажаль, ці знання ще більш поверхові, ніж про Бабин Яр, оскільки опираючись на відповіді опитуваних, ми можемо сказати, що учням відомо лише те, що вони «одним вухом» чули зі ЗМІ: 19% (з 25%) написали про музей «нещодавно відкритий, у парку Слави за Ющенка», в трьох анкетах було написано,

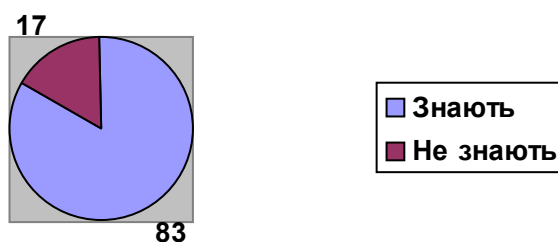
що «Голодомор – геноцид українців»

а одна учениця написала:

«Про музей не знаю, але була там 1 раз».

З цього можна зробити висновок, що для молоді найактуальнішим засобом отримання інформації є ЗМІ, тому дуже важливо, щоб в ЗМІ потрапляла лише історично правильна і незалежна від впливу діючої влади інформація.

Чи знайомі Ви з терміном "геноцид"?

В ході анкетування з'ясувалось, що 93% опитуваних вважають Бабин Яр та

« Так, я вважаю Бабин Яр та Голодомор 1932-33років геноцидом,

але не знаю що це таке»,

Голодомор 1932-33років

геноцидом. Але одна з відповідей:

знову наштовхує на думку, що формування відношення до проблеми пов'язаною з історією України в суперечливі її періоди, формується під впливом ЗМІ. Але тим не менш, слід відмітити свідомих учнів, що висловили своє власне відношення до проблеми :

« Так, я вважаю Бабин Яр проявом геноциду, але не Голодомор 1932-33років».

Щодо відомостей у опитуваних учнів про інші прояви геноциду в інших країнах, то 59% опитуваних взагалі не мають ніяких знань щодо цього. Але інші називали прояви геноциду в:

Франції

Ізраїлі

Німеччині

Польщі

Молдові

Також були названі прояви геноциду в США, на думку опитуваних: *«є расисти, бувають вбивства»*, *«винищують людей афро-американського походження»*. Це свідчить про усвідомлення учнями поняття геноциду. Слід відмітити 29% відповідей, в яких зазначався геноцид вірменського народу в Туреччині в 1915 році, що може вважатися наслідком роботи вчителів з історії на уроках зі всесвітньої історії і співпраці з ними самих учнів.

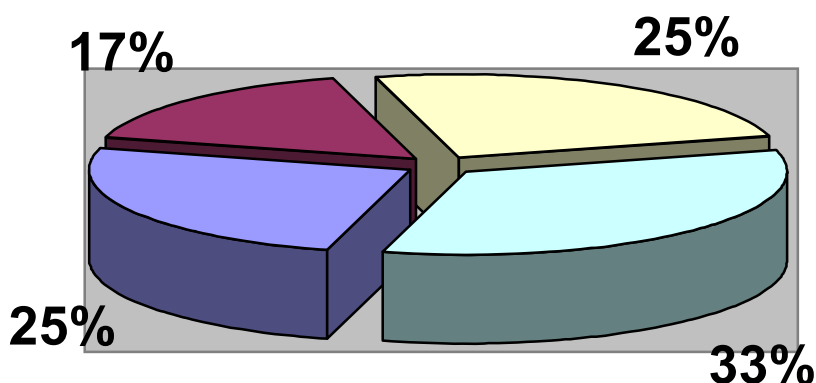
Такі відповіді учнів, як: *«Зараження вірусом, інфекція, захворювання»* і *« В Європі, молодіжні організації проявляють прояви геноциду»*, показують, що учні, які дали ці відповіді, не тільки розуміють значення терміну «геноцид», а й є обізнаними в цьому питанні на сучасному рівні і спроможні зробити власні висновки. Але інша відповідь: *«Війна»*, свідчить про ототожнювання учнем війни і проявами геноциду, що не відповідає дійсності і є помилковим. Саме ця невелика по об'єму, але значна за змістом відповідь, що свідчить про помилкові знання в проблемі геноциду, є однією з поставлених нами для розв'язання під час реалізації нашого проекту.

Одним із запитань в нашому анкетуванні було:

«Чи знаєте Ви ім'я людини, яка вперше дала визначення поняття «геноцид»?»

Метою ставлення цього запитання, було з'ясувати, чи проявляють учні нашої школи ініціативу в розширенні насамперед своїх власних знань? Адже в минулому році учениця нашої школи Альфаро-Отрощенко Владислава писала науково-дослідницьку роботу про Рафаеля Лемкіна – людину, яка створила термін «геноцид». Пізніше відбулося засідання гуманітарної секції товариства «ЕРУДИТ» нашої школи, на яке мали змогу прийти всі охочі, але нікого силою туди іти не змушували. Крім того, при вході в школу цілий тиждень висіла стінгазета присвячена самому терміну «геноцид». Ти не менш, під час анкетування з'ясувалось:

Чи знаєте Ви ім'я людини, яка вперше дала визначення поняття "геноцид"?

- змогли дати чітку і правильну відповідь на поставлене запитання
- написали «адвокат», що може бути сприйнятим, як правильна відповідь
- вважали, що термін «геноцид» ввів «Адольф Гітлер», "Сталін"; були варіанти "Дарвін?", "це був чоловік", "Я з ним не знайома" і "Закон"
- Взагалі не знали

Слід відмітити, що як і в випадку з Рафаелем Лемкіним, так і з іншими запитаннями, учні, які в більшості давали правильні відповіді на поставлені запитання, були з одного класу, що свідчить про залежність формування у свідомості учнів уявлень про суспільство і його законів від середовища, в якому вони перебувають більшість свого часу, тобто в своєму класі, а тому і

від принципів виховання і установлених правил поведінки в цьому середовищі, що в свою чергу залежать від класного керівника.

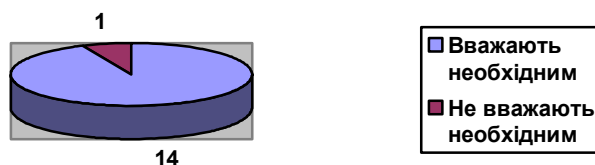
2. Аналіз анкетування, проведеного серед вчителів нашої школи, діяльність яких не пов'язана з Голокостом. (див.дод. №7)

Хочемо висловити подяку Нахмановичу В.Р., за надану нам анкету, яка й була використана під час опитування вчителів, діяльність яких не пов'язана з проблемами історії Києва в роки окупації.

Анкетування проводилось на початку реалізації проекту з 17-21 січня 2011 року. Опитування проводилось анонімно. Всього в опитуванні прийняло участь 15 вчителів.

Звіт про аналіз опитування

Чи вважаєте Ви необхідним створення в Києві Меморіального комплексу "Бабин Яр"?

У Меморіальному комплексі на думку опитуваних мають бути відзначені такі історичні події:

1 з 15:

- Голокост євреїв Європи;
- Трагедія в'язнів Серецького табору;

2 з 15:

- Знищення нацистами київських євреїв;
- Знищення нацистами мирних жителів Києва;
- Куренівська катастрофа у Києві 1961 року;
- Подвиг Киян, що рятували євреїв, ромів, радянських та українських підпільників під час нацистської окупації;

3 з 15:

- Великий терор сталінського режиму проти народу України;

- Знищення радянською владою пам'яті про Бабин Яр у повоєнні роки;
- Подвиг Праведників народів світу, що рятували євреїв під час нацистської окупації;
- Розстріл нацистами футболістів київського “Динамо” – учасників “Матчу смерті”;

4 з 15:

- Героїчна боротьба радянського народу проти німецько-фашистських окупантів та їх посібників;
- Героїчна боротьба українського народу проти нацистських загарбників;
- Голодомор українського народу;
- Знищення київською міською владою цвинтарів в районі Бабиного Яру;
- Знищення нацистами душевнохворих пацієнтів київської лікарні ім. Павлова;
- Знищення українськими націоналістами київських євреїв;

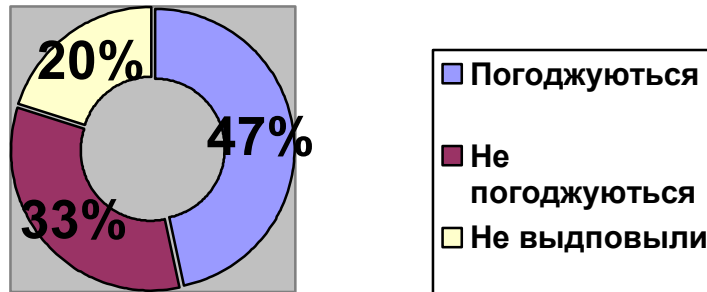
5 з 15:

- Героїчна боротьба ОУН і УПА за незалежну Українську державу проти нацистських і радянських окупантів;
- Знищення нацистами радянських військовополонених;
- Знищення нацистами радянських підпільників;
- Пораймос (геноцид) ромів Європи;

6 з 15:

- Героїчна боротьба Червоної армії проти німецько-фашистських загарбників;
- Знищення киян радянськими каральними органами у 1920–1930-ті роки;
- Знищення нацистами київських ромів (циган);
- Знищення нацистами українських націоналістів.

Чи погоджуєтесь Ви з думкою, що у Мемор. комплексі "Бабин Яр" окремо має бути відзначено основну трагедію, а окремо інші трагедії та історичні події?

Але не дивлячись на те, що існують вчителі, які вважають, що у Меморіальному комплексі «Бабин Яр» окремо має бути відзначено основну трагедію, а окремо інші трагедії та історичні події, лише 2-є з них змогли визначитись, яка основна історична подія має у першу чергу бути відзначеною у меморіальному комплексі:

Згідно з опитуванням, вчителі пов'язують з трагедією Бабиного Яру:

1 з 15:

- Встановленням нацистського режиму в Німеччині;

2 з 15:

- Великою Вітчизняною війною;

3 з 15:

- Другою світовою війною;
- Встановленням більшовицького режиму в СРСР;

4 з 15:

- Великим терором сталінського режиму проти народів СРСР;

5 з 15:

- Єврейськими погромами в Україні XVII–XX ст.;
- Голодомором українського народу;
- Дисидентським рухом у Радянському Союзі 1960–1980-х років.

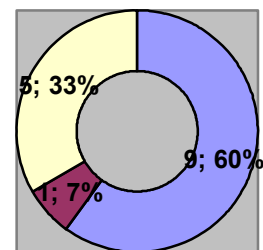
Яким, на Вашу думку, має бути рівень Меморіального комплексу "Бабин Яр"?

За результатами анкетування, у створенні Меморіального комплексу «Бабин Яр» мають брати участь:

- Єврейські громадські організації;
- Міжнародні організації (ЮНЕСКО, Рада Європи тощо);
- Вищі органи загальнодержавної влади (Президент, уряд, Верховна Рада);
- Окремі урядові відомства (Міністерство культури і туризму, Державний комітет у справах національностей та релігій, Український інститут національної пам'яті тощо);
- Органи міської влади (міський голова, міська рада, Київська міська державна адміністрація);
- Загальноукраїнські та міські громадські організації;
- Політичні партії та рухи;
- Українські націоналістичні організації;

Як має бути організовано роботу зі створення Меморіального комплексу

На запитання: «Що, на Ваш погляд, має входити до складу Меморіального комплексу «Бабин Яр»», відповіли:
 5 з 15: Музей;
 6 з 15: Заповідник;
 7 з 15: Меморіал;
 3 з 15: без відповіді.

А щодо територій, які «повинні увійти до складу історико-меморіального заповідника «Бабин Яр»», опитуванні відносять:

- 1 з 15: Усі незабудовані території, пов'язані з трагічними подіями у цій місцевості протягом ХХ ст.;
- 2 з 15: Території кладовищ, що розташовані (були розташовані) навколо Бабиного Яру;
- 4 з 15: Усі території, пов'язані з трагічними подіями у цій місцевості протягом ХХ ст.;
- 6 з 15: Місце масового розстрілу євреїв Києва 29–30 вересня 1941 р.;

На думку опитуваних, «майбутній меморіал жертв Бабиного Яру»:

- 1 з 15: «Потрібно лише архітектурно об'єднати існуючі пам'ятники та пам'ятні знаки жертвам Бабиного Яру»;
- 2 з 15: «Це має бути єдиний меморіал, у якому було би окремо відзначено кожену групу загиблих у Бабиному Яру (євреїв, ромів, українських націоналістів, радянських підпільників тощо)»;
- 4 з 15: «Це має бути єдиний меморіал, присвячений усім жертвам Бабиного Яру разом»;
- 7 з 15: без відповіді.

6 з 15: без відповіді.

Опитуванні вважають, що для створення меморіалу жертвам Бабиного Яру:

- 1 з 15: «Має бути проведений відкритий всеукраїнський архітектурний конкурс на кращий проект меморіалу»;
- 1 з 15: «Виконавців без проведення конкурсу мають узгодити між собою всі організації, що відповідають за створення Меморіального комплексу «Бабин Яр»»;
- 5 з 15: «Має бути проведений відкритий міжнародний архітектурний конкурс на кращий проект меморіалу»;
- 7 з 15: без відповіді.

Майбутній музей Бабиного Яру має бути:

- 1 з 15: «створено у складі одного з існуючих музеїв (Музею Великої Вітчизняної війни, Історичного музею, Музею історії м. Києва)»;
- 2 з 15: «зведений на території заповідника «Бабин Яр»;

3 з 15: «побудовано поруч з заповідником «Бабин Яр», але поза територіями розстрілів і поховань»;

4 з 15: «розташований в одній із будівель на території заповідника «Бабин Яр», що збереглася з часів війни».

Щодо того, чи потрібно створювати в Києві музей Українського Голокосту, то:

1 з 15: «Так, потрібно створення в Києві окремого Українського музею Голокосту»;

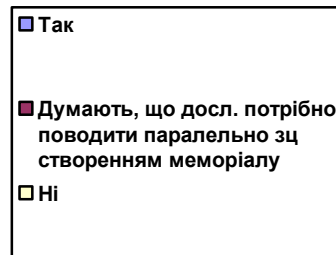
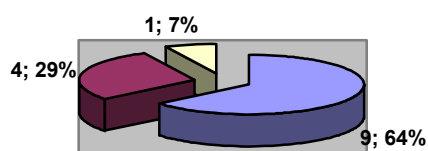
2 з 15: «Музей Бабиного Яру має стати Українським музеєм Голокосту»;

2 з 15: «Ні, створення Українського музею Голокосту непотрібне»;

5 з 15: «Український музей Голокосту має стати частиною музею Бабиного Яру»;

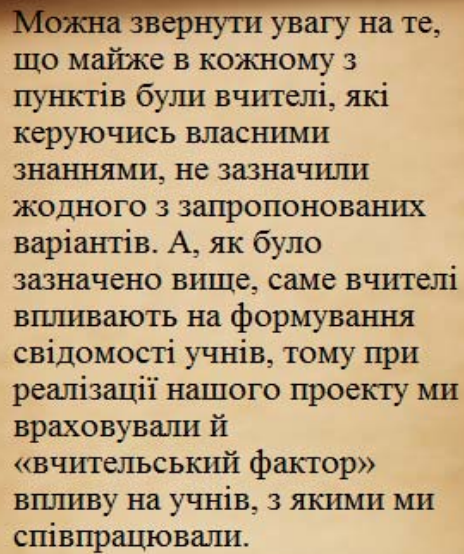
4 з 15: без відповіді.

**Чи вважаєте Ви необхідним проведення ряду досліджень, перед
творення Меморіального комплексу?**

Щодо того, у яких саме галузях потрібно проводити дослідження, то на думку опитуваних вчителів це:

- Проведення богословських студій (1 з 15);
- Проведення політологічних досліджень (3 з 15);
- Проведення соціологічних досліджень (4 з 15);
- Проведенні топографічних досліджень (4 з 15);
- Проведення історичних досліджень (9 з 15);
- Публікація архівних документів (11 з 15);
- 2 з 15 – без відповіді.

Можна звернути увагу на те, що майже в кожному з пунктів були вчителі, які керуючись власними знаннями, не зазначили жодного з запропонованих варіантів. А, як було зазначено вище, саме вчителі впливають на формування свідомості учнів, тому при реалізації нашого проекту ми враховували й «вчительський фактор» впливу на учнів, з якими ми співпрацювали.

Отже

Усвідомлюючи попередній стан просвітництва проблеми Голокосту в тому колі суспільства, на який направлена діяльність нашого проекту, приступаємо до створення і реалізації плану дій проекту.

Що робити?

IV етап

- *Аналіз різних шляхів вирішення проблеми*
- *Наш план дій практичної і доцільної реалізації обраних нами шляхів вирішення проблеми.*

Реалізація плану дій – Вирішення проблеми

ВЖЕ ЗРОБИЛИ

Вчителі історії нашої школи провели уроки на підставі проведених заходів до ювілею 65-річчя ВВВ. Завданням таких уроків було розглядання проблеми Голокосту та пов'язаних з ним в контексті спільної історії. Такі уроки пройшли у 9-А, 10-А, 10-Б, 10-В класах нашої школи.

Вчителі історії нашої школи організували й провели уроки – бесіди, які були окремо направлені на підняття питання расизму і ксенофобії, антисемітизму, дискримінації і геноциду. Такі уроки пройшли у 9-А, 10-А, 10-Б, 10-В класах нашої школи

Для учнів 6-А, 6-Б, 6-В та 6-Г класів була організована й проведена віртуальна мандрівка до «Яд Вашему».

Для вчителів нашої школи був проведений міжшкільний «Про методу виконання пам'яті трагедії II Світової Війни засобами віртуальної історії». Тренером виступила Ольга Педан-Сліпухіна.

Вже на початку діяльності проекту, з'явилися учні, зацікавлені в написанні науково-дослідницьких робіт для різних науково – історичних організацій і конкурсів.:

Лазаренко А. 10-Б

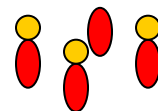
Оношко О. 10-Б

Власик 10-Б

Перегляд
фільму

Див. дод.
№ 8

ПЛАНУЄМО

Ми не завершуємо перегляд фільмів, які піднімають проблеми геноциду, расизму, антисемітизму, ксенофобії, дискримінації і Голокосту, а плануємо й надалі проводити подібні заходи. (див. додат. №10)

Під час реалізації проекту виникла ідея організувати й провести тренінг для дітей, метою якого є демонстрація рівності між собою різних меншин і національностей. (див. дод.№11)

Першочерговим завданням, яке ставить наш проект для підбиття підсумків нашої діяльності – створення короткометражного документального фільму, оснований на результатах проекту.

«Яру» (фотографи зроблені автором).

таємо трагедію Бабиного

Звіт з виставки «Геноцид, расизм, антисемітизм, ксенофобія – це про тебе?»

